

Zwijgen

GOEDE VRIJDAG

Organist:
Gitarist:
Lector:
Voorganger:

Pim Lodder
Maartje Aantjes
Anneke Pantekoek
ds. Annette Driebergen

De dienst begint in stilte

We zingen: **Bleibet hier (3x)** (Uit Taizé)

The image shows a musical score for the hymn 'Bleibet hier'. It consists of two systems of music. The first system has a treble and bass staff. The treble staff begins with a piano (*p*) dynamic marking and contains the melody with the lyrics 'Blei - bet hier und wa - chet mit mir.' The bass staff provides a harmonic accompaniment. The second system also has two staves. The top staff continues the melody with lyrics 'Wa - chet und be - tet, wa - chet und be - tet.' It features a forte (*f*) dynamic marking followed by a piano (*p*) dynamic marking. The bottom staff continues the accompaniment.

Openingsgebed

Bij U, Heer, schuilen wij
in het onbarmhartig licht van deze dag.
Hoor ons, God en blijf ons niet ver.

Allen: **Hoor ons en kom ons te hulp!**

U bent een wal tegen nacht en ontij.
U bent de grond van ons vertrouwen.
In uw handen, Heer, bevelen wij ons leven.

Allen: **Beschut ons met de schaduw van uw vleugels!**

Hier gedenken wij Jezus Christus, in zijn lijden, zijn dood.
In de dagen van zijn leven
heeft Hij onze zwakheid gedragen,
onze leegte onder ogen gezien.
Hier zien wij op naar het kruis.

Allen: Laat dit uur voor ons zijn als een waken en bidden met Hem
In uw handen, God, bevelen wij ons leven. Amen.

Bij deze avond

Zingen: Lied 558: 1

1 Jezus, om uw lijden groot,
om uw leven en uw dood
die volbrengen 't recht van God,
Kyrie eleison.

Lucas 22: 39-46

Hij vertrok en ging volgens zijn gewoonte naar de Olijfberg. De leerlingen volgden hem. ⁴⁰Toen hij daar was aangekomen, zei hij tegen hen: 'Bid dat jullie niet in beproeving komen.' ⁴¹En hij liep bij hen weg, tot ongeveer een steenworp ver, en knielde daarna neer om te bidden. Hij bad: ⁴²'Vader, als u het wilt, neem dan deze beker van mij weg. Maar laat niet wat ik wil, maar wat u wilt gebeuren.' ⁴³Uit de hemel verscheen hem een engel om hem kracht te geven. ⁴⁴Hij werd overvallen door doodsangst, maar bleef bidden; zijn zweet viel in grote druppels als bloed op de grond. ⁴⁵Toen hij na zijn gebed opstond en terugliep naar de leerlingen, zag hij dat ze van verdriet in slaap waren gevallen, ⁴⁶en hij zei tegen hen: 'Waarom slapen jullie? Sta op en bid dat jullie niet in beproeving komen.'

Zingen: Lied 558: 5

5 Here, om uw bloedig zweet,
als Ge alleen de wijnpers treedt,
om de kelk vol bitter leed,
Kyrie eleison.

Lucas 22: 47-53

⁴⁷Terwijl hij nog sprak, kwam er opeens een horde mensen aan. Voorop liep de man die Judas heette, een van de twaalf; hij ging naar Jezus toe om hem te kussen. ⁴⁸Maar Jezus zei tegen hem: 'Judas, lever je de Mensenzoon uit met een kus?' ⁴⁹Toen degenen die bij hem stonden, zagen wat er ging gebeuren, vroegen ze: 'Heer, zullen we er met het

zwaard op los slaan?' ⁵⁰En een van hen sloeg in op de dienaar van de hogepriester en sloeg hem zijn rechteroor af. ⁵¹Maar Jezus zei: 'Houd daarmee op. Zo is het genoeg!' Hij raakte het oor aan en genas de man. ⁵²Tegen de hogepriesters en tempelwachters en de oudsten van het volk die op hem afgekomen waren, zei hij: 'Als tegen een misdadiger bent u uitgetrokken met zwaarden en knuppels?' ⁵³Dagelijks was ik bij u in de tempel, en toen hebt u geen vinger naar me uitgestoken, maar dit is uw uur, het uur van de macht van de duisternis.'

Zingen: Lied 558: 6

6 Om het zwijgen, het geduld,
waarmee Gij de wet vervult,
als men vruchtloos zoekt naar schuld,
Kyrie eleison.

Lucas 22: 54-62

⁵⁴Ze grepen hem vast en voerden hem weg, en brachten hem naar het huis van de hogepriester. Petrus volgde hen op een afstand. ⁵⁵Ze staken een vuur aan midden op de binnenplaats en gingen eromheen zitten; Petrus voegde zich bij hen. ⁵⁶Een dienstmeisje zag hem bij het vuur zitten, keek hem strak aan en zei: 'Die man hoorde er ook bij!' ⁵⁷Maar hij ontkende het: 'Ik ken hem niet eens!' ⁵⁸Even later merkte een ander hem op en zei: 'Jij bent ook een van hen!' Maar Petrus zei: 'Welnee man, helemaal niet.' ⁵⁹En ongeveer een uur later zei nog iemand met grote stelligheid: 'Ja zeker, die man was ook in zijn gezelschap, hij komt immers ook uit Galilea.' ⁶⁰Maar Petrus zei: 'Ik weet niet waar je het over hebt.' En op datzelfde moment, terwijl hij nog sprak, kraaide er een haan. ⁶¹De Heer draaide zich om en keek Petrus aan, en toen herinnerde Petrus zich de woorden van de Heer: 'Nog voor er vannacht een haan heeft gekraaid, zul je mij driemaal verloochenen.' ⁶²Hij ging naar buiten en huilde bitter.

Maartje speelt 'Lágrima' (traan) van Francisco Tárrega

Lucas 22: 63-71

⁶³De mannen die Jezus gevangen hielden, dreven de spot met hem en geselden hem. ⁶⁴Ze blinddoekten hem en zeiden: 'Profeteer nu maar, wie is het die je geslagen heeft?' ⁶⁵En ze zeiden nog tal van andere lasterlijke dingen tegen hem.

⁶⁶Toen het dag werd, kwam de raad van oudsten van het volk bijeen, hogepriesters zowel als schriftgeleerden, en ze leidden hem voor in hun raadszitting. ⁶⁷Ze zeiden: 'Als u de messias bent, zeg het ons dan.' Maar Jezus antwoordde: 'Als ik het u zeg, gelooft u mij toch niet. ⁶⁸En als ik een vraag stel, antwoordt u toch niet. ⁶⁹Maar vanaf nu zal de Mensenzoon gezeten zijn aan de rechterhand van de Almachtige.' ⁷⁰Toen zeiden allen: 'U bent dus de Zoon van God?' Hij antwoordde: 'U zegt dat ik het ben.' ⁷¹Ze zeiden: 'Waarvoor hebben we nog getuigenverklaringen nodig? We hebben het immers zelf uit zijn eigen mond gehoord!'

Zingen: Lied 558: 7

7 Om het woord van goddelijk recht
dat Gij tot uw rechters zegt,
– zelf hebt Ge uw geding beslecht, –
Kyrie eleison.

Lucas 23: 1-7

¹Ze stonden allen op en leidden hem voor aan Pilatus. ²Daar brachten ze de volgende beschuldigingen tegen hem in: 'We hebben vastgesteld dat deze man ons volk van het rechte pad afbrengt en de mensen ervan weerhoudt belastingen aan de keizer te betalen en dat hij van zichzelf zegt de messiaanse koning te zijn.' ³Pilatus vroeg hem: 'Bent u de koning van de Joden?' Jezus antwoordde: 'U zegt het.' ⁴Daarop zei Pilatus tegen de hogepriesters en de samengeschoolde menigte: 'Ik vind niets waaraan deze man schuldig is.' ⁵Maar ze bleven hardnekkig beweren: 'In heel Judea ruit hij met zijn onderricht het volk op, van Galilea tot hier!' ⁶Toen Pilatus dit hoorde, vroeg hij aan Jezus of hij uit Galilea kwam, ⁷en toen hij besepte dat hij onder Herodes' gezag viel, stuurde hij hem naar Herodes, die op dat moment in Jeruzalem verbleef.

Zingen: Lied 561: 1 en 2

1 O lief-de die ver-bor-gen zijn
in die-pe stil-ten eeu-wig-heid,
er-barm u o-ver ons bestaan,
het wordt ver-ra-den en ver-daan.

- 2 Hoe achtloos in ons midden wordt
het kostbaar mensenbloed gestort
en in het onbarmhartig licht
het kruis des Heren opgericht.

Lucas 23: 8-16

⁸Herodes was bijzonder blij toen hij Jezus zag, want hij wilde hem al heel lang ontmoeten, omdat hij veel over hem gehoord had. Bovendien hoopte hij hem een wonder te zien doen. ⁹Hij ondervroeg hem uitvoerig, maar Jezus antwoordde hem niet één keer. ¹⁰De hogepriesters en de schriftgeleerden die erbij stonden, brachten zware beschuldigingen tegen hem in. ¹¹Hierop begonnen Herodes en zijn soldaten Jezus te honen, en ze dreven de spot met hem door hem een pronkgewaad om te hangen. Zo stuurde hij hem terug naar Pilatus. ¹²Op die dag werden Herodes en Pilatus vrienden, terwijl ze altijd elkaars vijanden waren geweest.

¹³Pilatus riep de hogepriesters en de leiders en het volk bij zich ¹⁴en zei tegen hen: 'U hebt die man voor mij gebracht als iemand die het volk van het rechte pad afbrengt, maar u weet dat ik hem, toen ik hem in uw bijzijn verhoorde, aan geen van de zaken waarvan u hem beticht schuldig heb bevonden. ¹⁵En Herodes evenmin, hij heeft hem immers naar ons teruggestuurd; hij heeft niets gedaan waarop de doodstraf staat. ¹⁶Dus zal ik hem vrijlaten, nadat ik hem heb laten geselen.'

Zingen: Lied 586: 1 en 2

1 Zie de mens die in zijn lij-den
te-ken werd voor al - le tij-den
van wat lief-de dra-gen kan.

- 2 Weerloos heeft Hij heel zijn leven
zich aan anderen gegeven –
weergaloos is Hij alleen.

Lucas 23: 18-25

¹⁸Maar ze begonnen met zijn allen luidkeels te schreeuwen: 'Weg met hem! Laat Barabbas vrij!' ¹⁹Deze laatste was gevangengezet wegens een oproer dat in de stad had plaatsgevonden en wegens moord. ²⁰Pilatus praatte opnieuw op hen in, omdat hij Jezus wilde vrijlaten. ²¹Maar ze schreeuwden het uit: 'Kruisig hem, kruisig hem!' ²²Voor de derde maal zei hij tegen hen: 'Wat voor kwaad heeft die man dan gedaan? Ik heb niets gevonden waarvoor hij de doodstraf verdient. Dus zal ik hem vrijlaten, nadat ik hem heb laten geselen.' ²³Maar ze bleven luidkeels eisen dat hij gekruisigd zou worden, en met hun geschreeuw wonnen ze het pleit: ²⁴Pilatus besloot hun eis in te willigen. ²⁵Hij liet de man gaan die wegens oproer en moord gevangen was gezet en om wiens vrijlating ze hadden gevraagd, en leverde Jezus uit aan hun willekeur.

Zingen: Lied 586: 3

- 3 Die hem ooit op handen droegen
zijn dezelfde die hem sloegen
en die vroegen om zijn dood.

Lucas 23: 26-32

²⁶Toen Jezus werd weggeleid, hielden de soldaten een zekere Simon van Cyrene aan, die net de stad binnenkwam. Ze legden het kruis op zijn rug en lieten het hem achter Jezus aan dragen. ²⁷Een grote volksmenigte volgde Jezus, evenals enkele vrouwen die zich op de borst sloegen en over hem weeklaagden. ²⁸Jezus keerde zich echter naar hen om en zei: 'Dochters van Jeruzalem, huil niet om mij. Huil liever om jezelf en je kinderen, ²⁹want weet, de tijd zal aanbreken dat men zal zeggen: "Gelukkig wie onvruchtbaar is, gelukkig de moederschoot die niet gebaard heeft en de borst die geen kind heeft gezoogd." ³⁰Dan zullen de mensen tegen de bergen zeggen: "Val op ons neer!" en tegen de heuvels: "Bedek ons!" ³¹Want als dit gebeurt met het jonge hout, wat zal het verdorde hout dan niet te wachten staan?' ³²Samen met Jezus werden nog twee anderen, beiden misdadigers, weggeleid om terechtgesteld te worden.

Maartje speelt 'Romanesca' van Marcel Boelaars

Lucas 23: 33-43

³³Aangekomen bij de plek die de Schedelplaats heet, werd hij gekruisigd, samen met de twee misdadigers, de een rechts van hem, de ander links. ³⁴Jezus zei: 'Vader, vergeef hun, want ze weten niet wat ze doen.' De soldaten verdeelden zijn kleren onder elkaar door erom te dobbelen. ³⁵Het volk stond toe te kijken. De leiders hoonden hem en zeiden: 'Anderen heeft hij gered; laat hij nu zichzelf redden als hij de messias van God is, zijn uitverkorene!' ³⁶Ook de soldaten dreven de spot met hem, ze gingen voor hem staan en boden hem zure wijn aan, ³⁷terwijl ze zeiden: 'Als je de koning van de Joden bent, red jezelf dan!' ³⁸Boven hem was een opschrift aangebracht: 'Dit is de koning van de Joden'. ³⁹Een van de gekruisigde misdadigers zei spottend tegen hem: 'Jij bent toch de messias? Red jezelf dan en ons erbij!' ⁴⁰Maar de ander wees hem terecht met de woorden: 'Heb jij dan zelfs geen ontzag voor God nu je dezelfde straf ondergaat?' ⁴¹Wij hebben onze straf verdiend en worden beloond naar onze daden. Maar die man heeft niets onwettigs gedaan.' ⁴²En hij zei: 'Jezus, denk aan mij wanneer u in uw koninkrijk komt.' ⁴³Jezus antwoordde: 'Ik verzeker je: nog vandaag zul je met mij in het paradijs zijn.'

Zingen: Lied 586: 4

- 4 Maar nog is zijn hart bewogen
om hun blinde onvermogen –
stervende pleit hij hen vrij.

Lucas 23: 44-46

⁴⁴⁻⁴⁵Rond het middaguur werd het donker in het hele land, doordat de zon verduisterde. De duisternis hield drie uur aan. Toen scheurde het voorhangsel van de tempel doormidden. ⁴⁶En Jezus riep met luide stem: 'Vader, in uw handen leg ik mijn geest.' Toen hij dat gezegd had, blies hij de laatste adem uit.

Zingen: Lied 590: 1 en 2

- 1 Nu valt de nacht. Het is volbracht:
de Heer heeft heel zijn leven
voor het menselijk geslacht
in Gods hand gegeven.
- 2 De wereld gaf Hem slechts een graf,
zijn wonen was Hem zwerven;
al zijn onschuld werd Hem straf
en zijn leven sterven.

De paaskaars wordt gedoofd

Stilte

Lucas 23: 47-56

⁴⁷De centurio zag wat er gebeurd was en loofde God met de woorden: 'Werkelijk, deze mens was een rechtvaardige!' ⁴⁸De mensen die voor het schouwspel samengekomen waren en de gebeurtenissen hadden gadeslagen, keerden terug naar huis, terwijl ze zich op de borst sloegen. ⁴⁹Alle mensen die Jezus gekend hadden, waren op een afstand

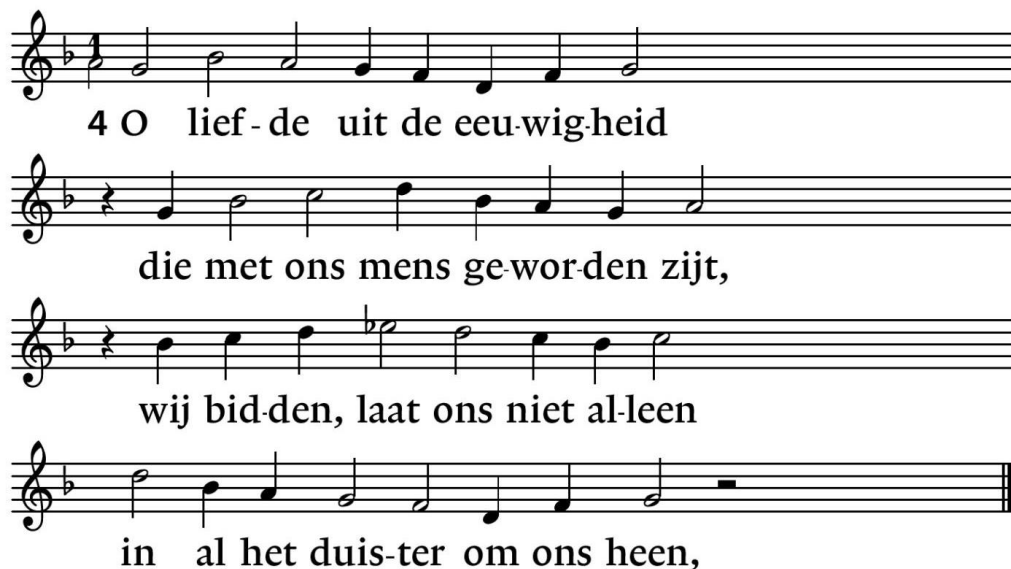
blijven staan, ook de vrouwen die hem vanuit Galilea gevolgd waren en alles hadden zien gebeuren.

⁵⁰⁻⁵¹Er was ook een man die Josef heette en afkomstig was uit de Joodse stad Arimatea. Hij was een raadsheer, een goed en rechtvaardig mens, die de komst van het koninkrijk van God verwachtte en niet had ingestemd met het besluit en de handelwijze van de raad. ⁵²Hij ging naar Pilatus en vroeg hem om het lichaam van Jezus. ⁵³Nadat hij het lichaam van het kruis had gehaald, wikkelde hij het in linnen doeken en legde het in een rotsgraf dat nog nooit was gebruikt.

⁵⁴Het was de voorbereidingsdag, de sabbat was bijna aangebroken.

⁵⁵De vrouwen die met Jezus waren meegereisd uit Galilea, volgden Josef naar het graf om het te bekijken en om te zien hoe Jezus' lichaam er werd neergelegd. ⁵⁶Daarna gingen ze naar huis en bereidden ze geurige olie en balsem. Op sabbat namen ze de voorgeschreven rust in acht.

Zingen: Lied 561: 4 en 5

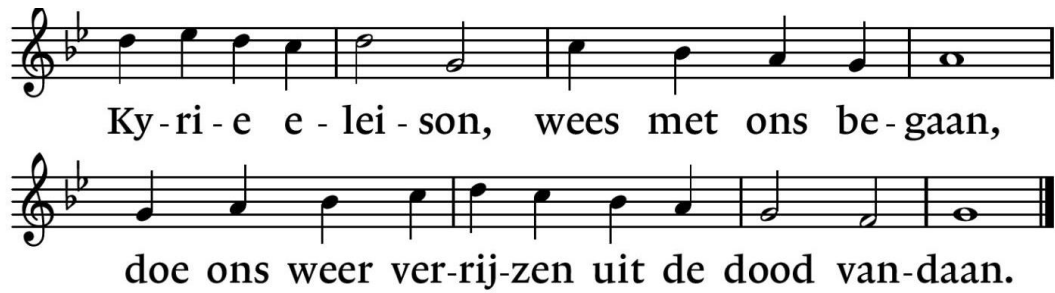

4 O lief-de uit de eeu-wig-heid
die met ons mens geworden zijt,
wij bid-den, laat ons niet al-leen
in al het dui-ter om ons heen,

- 5 Opdat ook wij, o Heer, u niet
verlaten in uw diep verdriet,
maar bij u zijn in al de pijn
waarmee de mensen mensen zijn.

Gebeden, afgesloten met gezamenlijk gebeden Onze Vader

v.: ... zo bidden en zingen wij:

Ky-ri - e e - lei - son, wees met ons be - gaan,
doe ons weer ver-rij-zen uit de dood van-daan.

Zingen: Lied 575 : 1 en 4

- 1 Jezus, leven van ons leven,
Jezus, dood van onze dood,
Gij hebt U voor ons gegeven,
Gij neemt op U angst en nood,
Gij moet sterven aan uw lijden
om ons leven te bevrijden.
Duizend, duizendmaal, o Heer,
zij U daarvoor dank en eer.

- 4 Alle leed hebt Gij geleden,
Gij gedragen met geduld.
Als een worm zijt Gij vertreden
zonder schuld, om onze schuld,
opdat wij door U verheven
als verlost zouden leven.
Duizend, duizendmaal, o Heer,
zij U daarvoor dank en eer.

In de stilte (tekst van Marinus van den Berg)

Herinnering komt in de stilte.
Gedenken. Te binnen brengen.
Wie jij was.
Hoe jij tussen mensen was.
Hoe jij hoop gaf en bemoedigde.
Hoe jij een licht was.
Hoe jij mensen omhoog tilde.
Hoe genezend jij was.
Hoe wonderlijk jouw weg tussen mensen.

Herinnering komt in de stilte.
Gedenken.
Een vermoeden groeit als een protest.
Opstand groeit in het hart als een verlangen naar opstaan.
Jouw dood zal toch niet het laatste woord zijn.
Jouw kruis zal toch niet het einde zijn.

*In stilte verlaten we de kerk, indien mogelijk langs het kruis
voor in de kerk.*

*Voor wie dat wil, is er gelegenheid rozenblaadjes
- symbool van liefde, dankbaarheid en toewijding -
te strooien bij het kruis.*

*De dienst wordt morgen - Stille Zaterdag - voortgezet met de Paaswake,
21.30 uur.*

*Ook voor de kinderen is er op Stille Zaterdag een Paaswake,
19.00 uur.*

